

יסודות אמונה מתוך פרשת השבוע -
פרשת שמיני – חטאם של בני אהרן

1. ויקרא פרק ט - י

(כג) ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם וירא כבוד ה' אל כל העם :
 (כד) ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם :
 (א) ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת ויקריבו לפני ה' **אש זרה אשר לא צוה אתם :**
 (ב) ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה' :
 (ג) ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר **בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד** וידם אהרן :

2. רש"י שם

(ב) ותצא אש - רבי אליעזר אומר **לא מתו בני אהרן אלא על ידי שהורו הלכה בפני משה רבן**. רבי ישמעאל אומר **שתויי יין נכנסו למקדש**, תדע שאחר מיתתן הזהיר הנותרים שלא יכנסו שתויי יין למקדש. משל למלך, שהיה לו בן בית וכו', כדאיתא בויקרא רבה.

3. ויקרא רבה (וילנא) פרשה יב

דתני רבי שמעון לא מתו בניו של אהרן **אלא על שנכנסו שתויי יין לאהל מועד** רבי פנחס בשם ר' לוי אמר משל למלך שהיה לו בן בית נאמן מצאו עומד על פתח חניות והתיז את ראשו בשתיקה ומינה בן בית אחר תחתיו ואין אנו יודעים מפני מה הרג את הראשון אלא ממה שמצוה את השני ואמר לא תכנס בפתח חניות אנו יודעין שמתוך כך הרג הראשון כך (ויקרא ט) ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם **ואין אנו יודעים מפני מה מתו** אלא ממה שמצוה את אהרן ואמר לו (שם) יין ושכר אל תשת אנו יודעין מתוך כך שלא מתו אלא מפני היין לכך חבבו הכתוב לאהרן וייחד אליו הדבור בפני עצמו שנאמר יין ושכר אל תשת.

4. ויקרא רבה (וילנא) פרשה כ, ח

בר קפרא בשם ר' ירמיה בן אלעזר אמר **בשביל ד' דברים מתו בניו של אהרן על הקריבה ועל הקרבה על אש זרה ועל שלא נטלו עצה זה מזה**, על הקריבה שנכנסו לפני ולפנים ועל ההקרבה שהקריבו קרבן שלא נצטוו על אש זרה אש מבית כירים הכניסו ועל שלא נטלו עצה זה מזה שנאמר (שם / במדבר / י) איש מחתתו איש מעצמו עשו שלא נטלו עצה זה מזה, א"ר ירמיה בן אלעזר **בד' מקומות מזכיר מיתתן של בני אהרן ובכולן מזכיר סורחנן כל כך למה להודיעך שלא היה בידם אלא עוון זה בלבד** א"ר אלעזר המודעי בא וראה כמה מיתתן של בני אהרן יקרה לפני הקדוש ברוך הוא שכל מקום שמזכיר מיתתן מזכיר סורחנן כל כך למה להודיעך שלא יהא פתחון פה לבאי עולם לומר מעשים מקולקלים היו בידם בסתר שעל ידי כן מתו.
 ...אמר ר' תנחומא **מלמד שפרעו את ראשיהן וגיסו לבם וזנו עיניהם מן השכינה...**

5. כלי יקר פרשת שמיני

במהות חטא זה רבו הדעות. בילקוט (רמז תקנד) מסיק בשם ר' מני על שנכנסו שתויי יין, **ועל ידי שנכנסו בלא רחיצת ידים ורגלים**, ויש אומרים **שהיו מחוסרי בגדים** והיינו המעיל, ויש אומרים **על שלא היה להם בנינים**, ויש אומרים **על שלא נשארו נשים**, ויש אומרים **על שהורו הלכה בפני משה רבן**, ויש אומרים **על שהיו מהלכים ואומרים מתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג שררה על הציבור**, ויש אומרים **שעוון העגל שעשה אהרן גרמה להם** ודרשו על זה פסוק **ישלם שנים לרעהו** (שמות כב ט), וכל הדעות הללו אף על פי שיש להם קצת סמך מפסוקים אחרים מכל מקום הרי מקרא זה מכחיש כל הדעות ההם שנאמר ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם, שמע מינה שלא היה בהם חטא אחר כי אם זה :

6. המשך דברי ה'כלי יקר' שם

...כי דעת האומר שתויי יין נכנסו, סובר שאש זרה זה מדבר בין הבער באדם כאש כמו שנאמר (ישעיה ה יא) מאחרי בנשף יין ידליקם, והוא דליקה ממש מן השריפה אשר שרף בקרבם היין, ואף על פי שפרשת יין ושכר אל תשת עדיין לא נאמרה להם מכל מקום... היה להם לידיע מסברא כי אין לבוא בשער המלך והוא שכור.

7. ר' צדוק הכהן מלובלין - רסיסי לילה אות כד

ומצינו משכן דאיקרי מקדש ומקדש איקרי משכן (עירובין ב א) דכולא חד ושניהם אמת ביחד שהקב"ה שוכן בתוך בני ישראל וגם נבדל מהם כענין שמובא בתנא דבי אליהו רבה (ריש פרק ג) אני יראתי מתוך שמחתי ושמחתי מתוך יראתי השמחה הוא איש בריעו וכדומה מתוך האהבה וההתחברות והיראה הוא מצד הדרך ארץ מאדם שגדול ונבדל ממנו. ואצל השם יתברך הם שניהם יחד והוא בלא הא לא סגי דיראה לבד מביא שטות כענין (איוב ד, ו) הלא יראתך כסלתך וגוי ושמחה לבד מביא קלות ראש... דבתורה נאמר (תהלים יט, ט) משמחי לב ועל ידה הוא ההתחברות להשם יתברך. מה שאין כן בתפילה נקרא (ויקרא כב, לב) ונקדשתי בתוך בני ישראל...

8. המשך שם...

וזה ענין (שמות כט, מג) ונקדש בכבודי דמשכן איקרי מקדש שיש בו גם קדושה זו של מידת הכבוד ודרך ארץ שיהיה יראה זה נעשה על ידי מיתת נדב ואביהוא שהביא יראה גדולה כי תחילת בליטת קדושה זו דשכינתו יתברך בקרבי בני ישראל וגם בטומאותם הוליד שמחה ותוקף אהבה וחשק והתקרבות להשם יתברך. וזה ענין (ויקרא רבה יב, ה) שתויי יין נכנסו פירוש בשמחה יתירה כי יין ישמח וגוי (תהלים קד, טו) ולא שיתפו היראה עמה כמו שאמרו ז"ל (מדרש רבה בהעלותך טו, כד) גם כן דכבר נגזר עליהם מקודם על (שמות כד, יא) ויחזו אלהים ויאכלו וגוי דהוא גם כן מיעוט דרך ארץ ויראה והוא על ידי התוקף שנתעורר במתן תורה דה' עוז לעמו יתן ונתעורר עוד יותר בקדושת המשכן.

9. שם משמואל ויקרא פרשת אחרי מות

ונראה כי הכל נמשך מן החטא הראשון ויחזו את האלקים וכו', ולא עמדו מנגד באימה ופחד, ובזוה"ק פתח לה פיתחא להאי פרשתא עבדו את ה' ביראה, אולי כיוון לזה, ובאשר פגמו הם במה שלא עמדו מנגד באימה, ע"כ גם כחות החיצונים לא עמדו מנגדם, וכמו ששמעתי מכ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה שבאם אדם עומד מנגד ומתקרב לדבר קדושה באימה ופחד לעומת זה נופל פחדו על החיצונים בל קרוב אליו, על כן היה להם מקום אחיזה להטעותם, למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה, ובודאי אלו ואלו דברי אלקים חיים, ואם לא היה בפועל היה בדקות המחשבה, ולגדולים כמותם גם זה נחשב לחטא, ועד שהקריבו אש זרה בפועל כמפורש בכתוב.

10. הראי"ה קוק זצ"ל, אורות הקודש חלק ג', עמוד שס - הבאים אל הקדש

כשהולכים אחרי ההרגשה העליונה של הופעת רוח הקודש, ושל כל חכמה והופעה שבעולם, בלא התקשרות אל התורה ומעשיה בפרטיות, ובמידת המדות הטובות, המשוערות על פיה, הרי זה חטא נדב ואביהו... חושבים המתנהגים ככה שמתקרבים אל הקודש, מיחדים הם ממרחקים, מקריבים אפילו אש זרה, ובאים אל הקודש, שתויי יין, בלא אימתא דשמיא, הנובעת ממקור עליון, הבאה על ידי כיסוי הראש, אלא פרועי ראש, ומתיחדים כל אחד בהשגתו המיוחדת בלא איגוד עליון של תורת משה מורשה, ולא נטלו עצה זה מזה, ומורים הלכה בפני רבם, מתוך הכרה של גדלות פנימית. ועומק גדול של קדושה זו צריכה להתבטל בפני מקור התורה. ונקדש בכבודי.

והם מיודעו של מקום, אינם יכולים להתגבל בגבולים גדולים ממש ואהרן, בהתפשטותם, נדחים מן העולם, ואינם באים בבנין של משפחה, ובנים לא היו להם. וחוזרים בהולדה שניה, בפינחס זה אליהו, המלא רוח ד' וקנאת הברית. המסורת והעבודה המקודשת על פי הנבואה והתורה המנוחלת, וההתעלות העליונה, המכבדת את הקדושה, ומגבלת את תנאי החיים הרוחניים, ועם זה מנשאת עצמה מכל הערכים העולמיים, נמזגו בישראל, לשאת בכחה העז את משא הגלות וכל עמלו, ולחדור דרך כל עמקי תהומות אור ישועה וגאולה. זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו בחורב על כל ישראל חקים ומשפטים, הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ד' הגדול והנורא, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם.

רוח הנעורים הסוער, המתעורר בעז ובגבורה, עם רוח הזקנה המסודר, המלא כובד ראש וזהירות, יחד מתאגדים לאגודה לפעול פעולתם בחיים, הרוחניים והגשמיים, להחיש ישועה, ולהעשות בסיס לצמח ד', עריכת נר לבן ישי משיח ד', רוח אפינו, אשר בא יבואו אלינו שניהם יחד, אליהו הנביא עם משיח בן דוד.